SVOBODA **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 110. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 11, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1993. Ч. 110. РІК С.

МОРЯКИ ЗВЕРНУЛИСЯ ДО КЕРІВНИКІВ УКРАЇНИ

Севастопіль (УНІАР). — Виконавчий комітет Спілки Офіцерів Військово-Морських Сил України оприлюднив заяву, в якій українські морські старшини протестують проти передачі у винайм Росії севастопільської військово-морської бази або її частини.

Спілка морських офіцерів України підтримує заяву міністра оборони Костянтина Морозова про неможливість військової оренди української землі. Такі наміри вони уважають капітулянством і зрадою інтересів України. Як сказано у заяві, моряки розуміють, що при вирішенні проблеми Чорноморської фльоти держава не обійдеться без компромісу. „Але ми добре усвідомлюємо і те, до чого може привести тривалий винайм. Враховуючи, що в Росії, зокрема в її Верховній раді, є кола, які хочуть наділити Севастопіль статусом російського міста, перебування довший час в його бухтах фльоти Росії буде постійним дестабілізуючим фактором не лише у Севастополі, а й у Криму, та і взагалі у відносинах між Україною і Росією. Тому вважаємо, що мова може йти лише про тимчасове перебування тільки військових кораблів російської фльоти в українських базах після негайного розподілу кораблів Чорноморської фльоти та передачі Україні всієї берегової інфраструктури. В іншому випадку розв'язати Чорноморську проблему буде неможливо".

Крім того, військові моряки України підкреслюють, що згідно з діючим законодавством на території України не можуть перебувати війська інших країн. „Україна — велика морська держава і її військові кораблі повинні розташовуватися в кращих базах нашої країни", — пишуть морські офіцери і висловлюють сподівання, що державні керівники це зрозуміють і не допустять „невиправної помилки".

Голова Верховної Ради Криму Микола Багров під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком у Києві 8-го червня заявив, що варіянт винайму є можливий. „Потрібно просто шукати розумний вихід, який би об'єднав Україну і Росію ,а не роз'єднав", — вважає Багров.

Л. КУЧМА ЗАКЛИКАЄ РАТИФІКУВАТИ ДОГОВІР СТАРТ-1

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 8-го червня, в інтерв'ю еспанському агентству „ЕФА" прем'єр-міністер України Леонід Кучма висловив певність, що „договір Старт-1 треба ратифікувати обов'язково". А щодо договору про нерозповсюдження ядерної зброї Л. Кучма сказав, що „цей договір ухвалювався практично в односторонньому порядку. Там є дуже багато різних 'підводних каменів' 'навіть юридичних казусів".

Голова Верховної Ради України Іван Плющ з цього приводу сказав: „Я маю надію, що ми ратифікуємо договір Старт-1 з застереженнями, а що стосується Лісбонського протоколу і договору про нерозповсюдження ядерної зброї, то тут нам потрібна велика зваженість, кореляція та інші фактори. А Старт-1 ми повинні ратифікувати з застереженнями". І. Плющ вважає, що Україна повинна стати без'ядерною, але це — на майбутнє, „а при нинішніх подіях, я вважаю, що ми нікуди не дінемося від ядерного клюбу".

Р. Хасбулатов і Б. Єльцин далі не миряться

Москва. — В середу, 9-го червня, головний політичний противник президента Бориса Єльцина, голова Верховної Ради Росії Руслан Хасбулатов заявив, що відмовляється від участи у створенні нової конституції країни. „Ми не відразу зрозуміли зміст єльцинівської гри", — сказав Р. Хасбулатов. На його думку, російський президент прагне до диктатури. В тому, що Конституційні збори Р. Хасбулатов назвав нелегітимними, спостерігачі вбачають звичайну пімсту, бо відомо, що на першому засіданні цього органу Р. Хасбулатову не дозволили виступити з антиєльцинівською заявою. Відтак Р. Хасбулатов з групою своїх прихильників залишив приміщення, де відбувалася нарада і вирішив бойкотувати її працю.

В своїй останній заяві Р. Хасбулатов підкреслює, що нема ніякого сенсу „міняти комуністичну диктатуру на антикомуністичну". Однак виглядає, що розкольницьке становище голови Верховної Ради викликало не без незгоди в російському парляменті. Навіть Сергей Бабурін, один з лідерів правих, критикує Р. Хасбулатова за те, що той ігнорує Конституційні збори.

Головною причиною нової незгоди стало те, що у запропонованому Б. Єльциним проєкті конституції передбачено поділ влади між президентом і парляментом, між центром і регіонами.

Конституційна нарада в Москві проходить бурхливо

Москва (М. Муратов). — В суботу, 5-го червня, у Кремлі під головуванням президента Росії Бориса Єльцина розпочалася конституційна нарада. Зібрання, на яке прибуло близько 700 осіб, має виключно дорадчий статус і скликане з ініціятиви президента Єльцина та його прихильників. Учасники наради на двох пленарних та кількох секційних засіданнях мають розглянути проєкт конституції, запропонований Єльциним. Однак тут не передбачений розгляд інших проєктів майбутнього основного закону Росії, тому існуючий конфлікт між відгалуженнями влади в Росії розгорівся з новою силою і переріс у скандал.

Згідно з розкладом, на першому засіданні виступив з головною доповіддю Б. Єльцин. Спікер парляменту Руслан Хасбулатов постійно вимагав надати йому слово. Головуючий погодився й оголосив, що дає йому сім хвилин. Та більшість учасників наради зчинила галас та плескання, не даючи Хасбулатову говорити. Довелося йому залишити трибуну, а відтак і залю. Вслід за Хасбулатовим вийшли 50 членів російського парляменту та три члени Конституційного суду. Послідовний комуніст Юрій Слободкін, який ще недавно перевіряв законність роспуску Єльциним КПСС, так настирливо рвався до трибуни, що врешті служба охорони винесла його із залі буквально на руках.

Дії Хасбулатова і його прихильників були оцінені Єльциним як заздалегідь запланована провокація з метою зірвати зібрання. Тим часом Хасбулатов, вийшовши за двері залі, скликав кореспондентів і зачитав їм основні положення своєї невиголошеної промови. В ній ішлося про неприйнятність для Росії єльцинівського варіянту конституції.

По закінченні наради Б. Єльцин, на запитання журналістів, відповів, що для Хасбулатова вхід на нараду не закритий і він може виголосити свою промову на одному з пленарних засідань. Так закінчився перший день наради, яка дає змогу Єльцинові відкласти на деякий час переговори з Президентом України Леонідом Кравчуком у справі Чорноморської фльоти. Виглядає, що Росія намагається виграти час та відтягнути переговори щодо розподілу фльоти. Для Єльцина це питання не менш складне, ніж питання Курильських островів. Адже він не може претендувати на Севастопіль, оскільки це буде порушенням угод про недоторканість територій. З іншого боку, йому треба зберегти авторитет в очах росіян, які твердять, що неможливо брати у винайм частину Севастополя, який і так 'належить Росії і є містом російської слави'. Окрім території, Росія має вирішити і питання розподілу кораблів, з яких Україна вимагає не менше половини. Однак ситуація на Чорноморській фльоті така, що уникнути переговорів неможливо.

Як відомо, Л. Кравчук вже раніше погодився на таку зустріч в будь-який день, починаючи з 15-го червня. Зустріч має відбутися в селищі Мухалатка поблизу Ялти. Б. Єльцин, у зв'язку з напруженою працею в нараді з питань конституції, погодився зустрітися з Л. Кравчуком 17-го червня з обмовкою, „якщо дозволить ситуація в Росії". Тим часом підготовка до зустрічі президентів іде повним ходом. До Києва 8-го червня виїхав командуючий Чорноморської фльоти віце-адмірал Едуард Балтін для зустрічі з Президентом Кравчуком, а делегація Севастопільської Міської Ради на чолі з головою В. Семеновим 8-го червня прибула у Москву для зустрічі з Б. Єльциним.

Р. Хасбулатов 9-го червня на спеціяльному засіданні усіх п'ятьох робочих груп конституційної наради висунув умови, за яких стане можливою участь парляменту в конституційній нараді: відмова президента від теми „Ради і демократія несумісні"; повноцінна участь парляменту в нараді; розгляд усіх проєктів конституції; виключно рекомендуючий характер наради; конституційні процедури схвалення основного закону, визначені в діючій конституції, які вирішуються Верховною Радою і з'їздом народних депутатів.

СТРАЙКУЮТЬ ШАХТАРІ ДОНБАСУ

Донецьке (УНІАР). — Тут у вівторок, 8-го червня, на центральній площі міста біля будинку Обласної Державної Адміністрації відбувся мітинг представників 21 шахти Донеччини, які 7-го червня в другій половині дня розпочали страйк.

Шахтарі вимагають надати Донецькій області регіональне самоврядування, провести до 1-го вересня референдум про довір'я Президентові України і радам усіх рівнів та вирішити до 13-го червня питання про проведення референдуму. Якщо ці вимоги не будуть виконані, шахтарі мають намір закликати мешканців области до масових акцій громадської непокори. Неспокій посилився ще й тому, що на одній із шахт в Єнакієво 7-го червня загинуло два шахтарі, а серед працівників шахт хтось поширив чутки, що шахтарям нібито обмежили відпустки і збільшили вік виходу на пенсію.

Віцепрем'єр - міністер Юлій Йоффе спростував ці чутки, надіславши телеграми до керівників шахт. Представники Кабінету Міністрів провели переговори з шахтарями. Однак страйкарі не погодилися на умови Уряду про підвищення їхньої заробітньої платні до 500,000 карбованців на місяць. Вони вимагають резиґнації Президента Кравчука і закликали представників інших регіонів України приєднатися до страйку. Делегації від 67 підприємств Донбасу прийшли на Окрябрську площу Донецького, щоб підтримати шахтарів.

Донецька Обласна Рада звернулася до населення із закликом не припиняти працю і виявити терпіння у надзвичайно тяжкий для України час. Колегія Донецької Обласної Ради скерувала лист до Президента, Верховної Ради і Уряду України з пропозицію до 14-го червня встановити для бюджету Донецької области нормативи відрахувань із загальнодержавних податків на рівні середніх показників по Україні — не менше 70 відсотків і режиме функціонування суб'єктів підприємницької діяльності та органів державної і місцевої влади. Це, на їхню думку, допомогло б стабілізувати ситуацію в регіоні.

Неспокійно також і в двох інших найбільш зросійщених регіонах. Федерація Профспілок Криму зорганізувала 2-го червня одногодинний попереджувальний страйк на промислових підприємствах Севастополя. Учасники акції протестували проти теперішньої економічної політики та висунули низку політичних вимог: надання подвійного громадянства, підписання статуту СНД та вирішення долі Чорноморської фльоти. Водночас вони започаткували збір продуктів і одягу для моряків тих кораблів, які підняли прапори російської фльоти.

У Харкові від 4-го червня профспілкові об'єднання закликають провести попереджувальний страйк на найбільших підприємствах. Серед їхніх вимог — підвищення заробітків та забезпечення робітників, які перебувають у вимушених відпустках. Вони також вимагають підписання економічних угод в межах СНД та звинувачують Уряд у порушенні тарифної угоди.

Відбувся світовий конгрес українських політв'язнів

Київ (УНІАР). — Тут 5-го червня пройшов 2-ий Світовий конгрес українських політичних в'язнів, скликання якого спонукала загроза втрати незалежности, що постала перед Україною. Організатори конгресу — Всеукраїнське Товариство Політв'язнів і Репресованих та Світова Ліга Українських Політв'язнів. Спонзорував конгрес Міжнародний Фонд „Відродження". У конгресі взяли участь політичні в'язні різних років, представники різних частин України.

Голова Всеукраїнського Товариства Політв'язнів і Репресованих Євген Пронюк зазначив, що мета конгресу — консолідація і випрацювання спільних дій усіх організацій українських політв'язнів в умовах глибокої соціяльно-політичної та економічної кризи. На думку Є. Пронюка, більшість у Верховній Раді України стоїть на сторожі прокомуністичних сил, відродженню яких сприяє мовчання „низів". Він також висловив здивування, що у політиці Президента України щодо депортованих народів не знайшлося місця для вирішення питання про повернення на батьківщину українських політв'язнів.

В обговоренні цих завдань взяли участь представники західньої і східньої діяспори. Голова Світової Ліги Українських Політичних В'язнів Михайло Маручак, Канада, та Степан Процик, ЗСА, проаналізували питання взаємодії політичних в'язнів діяспори та поширення їх участи в будівництві української держави. Голова Конгресу Українських Націоналістів Слава Стецько закликала учасників докласти всіх зусиль для скликання міжнародного трибуналу з метою розгляду злочинів КПСС—КПУ. Голова НРУ Вячеслав Чорновіл заявив, що колишні політичні в'язні мають відіграти велику ролю у консолідації всіх прогресивних партій.

Округа УНС Ню Гейвену відбула збори

Гартфорд, Конн. (Т.С.) — Річні загальні збори Округи Ню Гейвен, Конн., УНСоюзу мали відбутись 14-го березня, але з огляду на сніговію, яка навістила Нову Англію, відкладено до 4-го квітня.

В. Василенко

Збори відбулися тут в приміщенні Українського Народного Дому. Гостем від Екзекутиви був головний радний — проф. Василь Лучків.

Збори відкрив голова Округи В. Василенко в присутності 21 урядовця з дев'ятьох відділів. Після ствердження правосильности зборів голова попросив до Президії почесного голову проф. Івана Телюка і головного радного проф. В. Лучківа. Відтак В. Василенко попросив вшанувати одноxвилинною мовчанкою померлих членів УНСоюзу.

Вибрано одноголосно на предсідника зборів В. Василенка, а секретарем Тараса Сливінського. Протокол з минулорічних зборів відчитав Т. Сливінський, який був прийнятий без змін. На основі запроєктованої програми слідували звітування уступаючої Управи.

Першим звітував голова Округи В. Василенко про свою діяльність: відбув три засідання Округи, брав участь в роздачі нагород стипендій для відзначаючих студентів школи українознавства. Віддав багато часу для концертових виступів ансамблів з України. Тут завважив що щоденник „Свобода" подав дуже скупу рекляму до виступу хору „Думка" з України в Гартфорді. Працював для побільшення місцевого Відділу як і рівнож пробував допомогти іншим Відділам, з якими контактувався телефонічно або відвідував. На кінці склав щиру подяку всім, які з ним спільно працювали для росту й добра УНСоюзу.

Слідували звітування секретаря Т. Сливінського, касира Григорія Діни, які були короткими.

За Контрольну комісію

(Закінчення на стор. 4)

Вклад в освіту і культуру — це вклад у ріст держави

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Хто може сьогодні представити краще стан освіти і культури в Україні, як не проф. Анатолій Погрібний, перший заступник міністра освіти України, який, відвідавши коротко ЗСА, приїхав озброєний статистичними даними, інформаціями та поглядами на майбутнє і поправу у найважливішій ділянці праці, якою беззастережно є освіта.

Проф. А. Погрібний під час інтерв'ю в редакції „Свободи"

Нашим першим питанням була причина тих коротких відвідин того континенту і довідуємося, що проф. Погрібний приїхав, щоб взяти участь у 12-ій річній науковій конференції в Урбані, Ілл., де темою цього року є „Освіта та наукові досліди в самостійній Україні". Крім того, проф. А. Погрібний виголосив ряд доповідей і провів зустріч для тіснішої співпраці з діяспорою та Департаментом освіти у Вашінгтоні.

Проф. А. Погрібний тісно співпрацює з Координаційним Комітетом Допомоги Україні, який сильно допомагає у виданні підручників для початкових шкіл України.

— Нам відомо з розмов промоторів цієї важливої акції ККДУ, що вже появилося чотири підручники, буквар, а в роботі історія України Дмитра Дорошенка і „Хрестоматія т. 1". Чи ви знаєте про дальші плани цього найважливішого осягу для поправи освіти української мовою?

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ГОЛОВА ФРАНЦУЗЬКОЇ поліції в роки Другої світової війни 84-річний Рене Буске був вбитий у вівторок, 8-го червня, у своїй квартирі в Парижі. Відомий французький нацист, якого обвинувачували у масових депортаціях жидів в роки війни, загинув від чотирьох вистрілів з револьвера. Поліції вдалося затримати запідозреного вбивцю, але його ім'я не подається.

У НІМЕЧЧИНІ РОЗГОРЯЄТЬСЯ справжня війна між турками, що проживають там, і правими радикалами. Не вірячи у здатність німецької поліції захистити їх від постійних нападів неонацистів, турки щораз частіше самі переходять у наступ. В понеділок увечорі коло 50 молодих турків зруйнували у містечку Шванденеде пивницю, де збиралися праві радикали. Вони побили вікна, розбили меблі, пошкодили автомобілі, припарковані коло пивниці, поранили кількох відвідувачів.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ Гватемали Раміро де Леон Карпіо почав свою діяльність на високому державному пості з ґрунтовних змін у верхівці збройних сил. На недавній пресовій конференції голова держави повідомив про рішення відправити на пенсію міністра оборони генерала Хозе Домінго Гарсія Самойоа та ряд інших високих військових чинів. На думку коментаторів, усунення найбільш консервативної частини генералітету, причетної до двох спроб державного перевороту, сприятиме зміцненню нового лідера.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА РІШУЧЕ заперечення китайського уряду, представники далай-лами твердять, що на північ Тибетського автономного району Китаю діє секретний нуклеарний об'єкт. Про це говориться у спеціяльному рапорті т.зв. „еміграційного уряду" духовного лідера тибетських буддистів. „Розташований у містечку Дьясю на території повіту Амдо, він відіграє ключову ролю в нуклеарній програмі Китаю і одночасно є найбільш засекреченим підприємством, що випускає зброю великої сили", — сказано у рапорті.

В АМЕРИЦІ

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ Білого Дому заявили, що плянується призначити амбасадорів ЗСА до кількох головних країн. Колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла пропонується на амбасадора ЗСА до Японії, банкіра Ричарда Голбрука, колишнього урядника Державного департаменту за часів президента Джиммі Картера запропоновано на амбасадора ЗСА до Німеччини, а колишнього конгресмена з Брукліну Стівена Солажа заплановано на амбасадора ЗСА до Індії. Всі три кандидати погодились на запропоновані їм становища.

НАЙНОВІШИМ І ЩЕ ОДНИМ способом встановити кращі відносини між Білим Домом і кореспондентами засобів масової інформації є особисті запрошення Білла і Гилари Клінтонів до сотень кореспондентів на м'ясопечення до Білого Дому в неділю 13-го червня. Новий директор інформації Білого Дому Марк Ґірен, сказав, що це зроблено з уваги на початок літнього сезону. Одначе загальна думка є дещо іншою, бо вважається, що це для того, щоби змінити поняття про Президента і його Уряд, які останніми часами попали під критику преси та інших засобів масової інформації.

СПІКЕР ПАЛАТИ Репрезентантів Томас Фолі та Ліга жінок-виборців подали у понеділок, 7-го червня, судове оскарження, щоби уневажнити обмеження накинені виборцями деяких стейтів на кількість каденцій служби для членів Конгресу. Судовий процес внесений до Федерального окружного суду завважує, що Конституція ЗСА не вказує на будь-які обмеження каденцій, тому стейт Вашінгтон, чи радше його виборці, минулого листопада це мали права цього робити. Як відомо, виборці там обмежили конгресменів до трьох дворічних каденцій, а сенаторів до двох шестирічних каденцій.

У ВАШІНҐТОНІ МИНУЛОГО вівтірка, 8-го червня, Світовий банк затвердив позичку Україні в сумі 27 міл. дол. на підтримку програми реформ. Це є першою позикою після вступу України до Світового банку. Програма передбачає розвиток приватного сектора на рівні міст, областей та регіонів країни. Зокрема Харків та п'ять інших міст отримають допомогу для проведення „малої приватизації". Також буде надано підтримку для розвитку основних банкових послуг і для покращання управління державними фінансами на рівні міністерств фінансів, статистики та економіки. Позика Світового банку надана на 17 років. Протягом перших п'яти років сплачуватиметься лише стандартна „плаваюча" процентова ставка, що становить тепер 7.43%. До проєкту також увійшли безвідплатні позики від інших фінансових організацій загальним обсягом близько 17 міл. дол. Таким чином Україна отримає 44 міл. дол.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив, що Ізраїль, палестинці та три інші арабські країни прийняли пропозицію ЗСА відновити мирові переговори 15-го червня після одномісячної перерви. Палестинська делегація прибуде до Вашінгтону вже цього тижня щоби провести прелімінарні переговори. Інші три країни, які братимуть участь у цих мирових переговорах, це Йорданія, Сирія і Ливан.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Помилки президента Клінтона

З-посеред 41 президентів З'єднаних Стейтів Америки, від Джорджа Вашінґтона, починаючи, а на Джорджеві Бушеві кінчаючи — не було ні одного, який продовж перших чотирьох місяців урядування заскочив суспільство щораз новою несподіванкою, як це робить Билл Клінтон. Він обіцяв у передвиборчій кампанії створити „нову Америку". Нової Америки не створив, але створив новий стиль урядування, який людям не подобається. Продовжує уже як Президент роз'їжджати по різних стейтах і містах велетенської території між двома океанами і промовляє давнім патріотично-пропаґандивним стилем до здебільша молодої і політично незрілої авдиторії, закликаючи її підтримувати його проєкти, що їх його власні демократичні співпартійні законодатці зустрічають неприхильно, а то й ворожо.

Розпочавши від пропозиції приймати гомосексуалістів до всіх родів збройних сил, — мусів піти на компроміс з головою сенатської Комісії оборони Семом Нанном, щоб добровільці не запитувати про їх статевий стан. Але гомосексуалісти невдоволені, що хочеться їх тільки перепачковувати до війська, і вони вважають, що Клінтон „зрадив" їх. Подібна історія з чорними, які вперше у південних стейтах голосували на кандидата Демократичної партії, бо він обіцяв чорним — приймати їх до Уряду.

У минулому тижні призначив чорну адвокатку Лейні Ґвейнір на становище шефа відділу відповідального за громадські права у Департаменті Юстиції. Не тільки республіканські, але й демократичні сенатори заявили Клінтонові, що вона не матиме шансів на затвердження Сенатом, бо її книжка надто ліберальна, — і Клінтон запросив її до Білого Дому та мав драматичну з нею розмову, після якої із слізьми в очах — заявив, що відкликає її кандидатуру. Мовляв, як би був перечитав цю її книжку, то був би її не призначував. Однак вона сама і її расові побратими цим невдоволені. Л. Ґвейнір заявила журналістам, що коли б Президент дав був їй шанс з'ясувати своє становище сенатській Правничій комісії, то певне переконала би сенаторів, що вона права. Відомий чорний проповідник Джессі Джексон, який став голосним, бо був першим чорним, який зважився був кандидувати на президента, — одверто закинув Клінтонові, що він повівся гірше Буша, який твердо стояв при своєму кандидаті Кларенсові Томасові, — чорному, — без уваги на кампанію проти Томаса і остаточно переміг. У чорному суспільстві Америки настав тепер розкол — одні боронять Клінтона, більшість переконані, що Президент „зрадив їх".

Усі такі і їм подібні ходи президента Клінтона довели до обниження його популярности до 36 відсотків опитуваних. Билл Клінтон — перший президент , якого критикують ба навіть з якого кепкують собі на телевізійних передачах і в часописах. У Ню Йорку виходять два популярні щоденники — „Дейлі Нюз" і „Ню Йорк Пост". У одному був у минулу п'ятницю на заголовній сторінці великий напис „Великий розґардіяш", у другому — „Хаотичний Билл".

Конституція Америки запевняє обраному народом президентові урядування чотири роки. — Парлямент не має права схвалювати йому „недовір'я", але Конґрес" може потягти його до відповідальности („імпічмент") тільки за зламання конституції. Президент може сам зректися — у випадку Билла Клінтона це виключене. Кажуть, що „він навчиться", що він ще може ще стати добрим Президентом. Покищо цього не видно. Покищо навіть в економічній ділянці він борониться перед закидами, що його економічна програма є „програмою нових податків". Читаємо і чуємо, що зголошений ним проєктт бюджету перейде в Сенаті тільки після скреслення різних видаткових позицій та що виготовлений його дружиною Гіларі проєкт державної опіки над здоров'ям громадян — не має шансів успіху з уваги на велетенські кошти, що їх не всилі покрити запроєктовані нові податки.

Недобре діється, бо занепав ще недавній високий міжнародний престиж американської великодержави. Єдина потіха у філософії галицького селянина: „Пережили ми панщину, переживемо й конституцію".

Іван Головінський

ГЕРОЇЗМ ЩОДЕННОЇ ПРАЦІ

У 1930 роках, в одному із своїх пастирських листів до молоді, Слуга Божий Митрополит Шептицький звернув увагу, що в житті нації є два роди героїзму: героїзм самовідречення аж до самопожертви і героїзм щоденної праці. Обидва роди героїзму потрібні, хоча не завжди і не в усіх обставинах. Правдою є також, що не кожна людина має стільки сильної волі, щоб рішитися на героїзм самопожертви. Дехто навіть висловлює думку, що героїзм, як вияв емоційного напруження перешкоджає у „розсудливій" політиці. Один відомий політичний діяч з України, депутат Верховної Ради, у доповіді в Філядельфії дослівно сказав: „Нам тепер героїв непотрібно". Чи дійсно так? Можливо, що він хотів сказати, що нам тепер непотрібно героїзму розрахованого тільки на емоційний ефект.

Фактично героїзм як психологічно мобілізуюча сила завжди був і є потрібний, бо він є виявом особистої жертвенности з метою осягнення групової цілі. Як такий, він по своїй суті є запереченням самолюбства і прагматичного підходу в розв'язуванні життєвих проблем. Жертвенна людина не ставить питання: „Яка буде для мене особиста користь із такої чи іншої дії"? Навпаки, вона буде зацікавлена до якої міри її труд і праця причиняться до осягнення загальної мети. В критичних, переломових історичних хвилинах часто можна завважити героїзм самовідречення і самопожертви включно із жертвою власного життя. У такий час цей вид героїзму не тільки побажаний, але навіть і конечний, бо він на десятиліття, а навіть на століття визначує долю нації. У нашій історії були численні випадки жертвенного героїзму і вони себе історично оправдали. Одначе крім героїзму, який проявляється у критичні історичні моменти є також героїзм довготривалий, який вимагає цілеспрямованих зусиль не раз цілими роками, а то й десятиліттями. Відомий англійський історик Тойнбі висловив свого часу думку, що героєм є той, хто витримує у боротьбі п'ять хвилин довше від свого противника. Українські каторжники, герої визвольної боротьби, невільники ҐУЛаґів Сибіру чи Казахстану витримували довше не п'ять хвилин і не п'ять років, а цілі десятиліття. Такі постаті як Патріярх Йосиф, Михайло Сорока. Василь Стус, Катерина Зарицька і десятки тисяч інших увійдуть в історію як приклад довготривалого, непроминаючого героїзму.

Характеристичним для жертвенного героїзму є це, що його інтенсивність і напруга є найсильнішими тоді, коли боремося за ідеал, який намагаємося осягнути. З хвилиною, коли ідеал стає дійсністю, як наприклад, проголошення незалежности України 24-го серпня 1991 року виринають нові проблеми, які вимагають нового роду посвяти. Застановімся коротко над тими новими проблемами.

Цілком логічно і закономірно, що в час мобілізації психологічних сил наступає своєрідне душевне піднесення і захоплення. Проблемою є це, що після такого захоплення наступає відпруження, а часом навіть і розчарування, що дійсність дещо інша від вимріяного ідеалу. Такі проблеми як хабарництво, злочинність, шахрайство й їм подібні не зникають із проголошенням незалежности держави. Такий психологічний процес завважуємо сьогодні, два роки після проголошення незалежности України. Ми всі свідомі цього, що ще треба подолати багато трудностей, щоб закріпити українську державу в її повному змісті. Застановімся коротко, яких прикмет характеру і особливости нам потрібно сьогодні. Самозрозуміло, що мої суґестії не є вичерпні і читачі напевно можуть запропонувати ряд інших.

У першу чергу наша щоденна поведінка повинна віддзеркалювати принциповість і вірність засадам незалежности України. На жаль, досьогодні небезпека для нашої молодої держави ще повністю не проминула. Є кола, котрі ще не позбулися антидержавного, „номеклятурного" і „всесоюзного" способу думання. Багато із них скрито саботує намагання Уряду України нормалізувати ситуацію. Дехто ще досьогодні не позбувся діялектичного крутійства і виступає проти „українізації" в Україні. Подумавши логічно, протестувати проти українізації України має такий сам сенс, якщо б хтось протестував проти „польонізації" Польщі, чи „германізації" Німеччини. Сам факт, що кожна держава є національною ніхто в цивілізованому світі навіть не ставить під сумнів.

Тільки у нашій минулій дійсності російські шовіністи і комуністичні партократи зуміли створити штучне поняття немов би то українськість, це те саме, що шовінізм. Позбутися

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТІ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

Подорож у минуле

У Каліфорнійському університеті в Берклі відбувся нещодавно рідкісний концерт, на єдиній у світі копії античної, сумерійської ліри з 2,600 р. перед Христом, на якій була відіграна найстарша з відомих досі любовних пісень, скомпонована та записана на глиняній табличці в Месопотамії, приблизно 3,700 років тому. Це була чудова любовна пісня, з часів уґаритської культури, із східнього побережжя Середземного моря. Уґарит був стародавнім містом, розташованим на верховині Рас Шара, в околиці Канаанейського моря. Його розквіт дійшов до свого апогею між 1,300 та 1,600 роками перед народженням Христа. Згодом його знищили „морські народи"?

Численні розкопки виявили в ньому руїни святинь та королівського палацу, з великою бібліотекою і у виді цілих рядів глиняних табличок, писаних клиновим письмом. Слід притому зазначити, що уґоритське письмо було найстаршим письмом з альфабетичною системою у вигляді 30-ти знаків-букв.

Найстарший у світі музичний твір був скомпонований приблизно 1,800 р. перед Христом та записаний на грубих, глиняних табличках символами, у виді хоруговок у гуритській мові, яку зачислювано до групи кавказьких та азійських мов. Згаданий музичний твір знайшла на початку 1950 років, нашої доби французька археологічна експедиція, на терені Сирії. Продовж кільканадцяти років европейські вчені не могли відчитати клинового письма. Щойно після 15-ти роках важкої та кропіткої праці, проф. д-р Кільмер з Берклі, дослідник стародавньої культури, Сирійського мистецтва, зокрема вдалося цей музичний твір відчитати, шляхом порівняння складної системи її запису, з пізнішими записами, зробленими в Греції.

Це відкриття незвичайно поширило горизонт знання історії старинної музики. Донещодавна більшість музикологів світу була пересвідчене в тому, що колискою стародавньої музики була Греція, в якій у 5-му сторіччі перед Христом був зроблений перший запис музичної мелодії. Тим часом, останнє відкриття доказало, що музична культура — щонайменше 1,400 років старша ніж грецька та що перший запас музичного твору у світі був зроблений не в Греції, але в Месопотамії.

На думку одного з найбільших англійських археологів Л. Вулі, Сумерія у вчасно династичній добі осягнула далеко більший розвиток цивілізації, ніж Єгипет, який в тому часі (4,000—3,000 перед Христом) видобувався щойно з пелюшок варварства. З приходом нової доби, Єгипет присвоїв собі ідеї та взори старшої й вищої цивілізації, що тоді існувала на урожайних низинах Евфрату. Сумерія не була суцільною країною, але об'єднанням багатьох міст, таких як: Адабу, Еріду, Лягашу, Лярси, Уруку та Уру. Та незважаючи на те, а може саме тому, вона стала прабатьківщиною західньої культури й тому в ній слід шукати джерел першої цивілізації людства.

Сумерія дійшла до апогею розвитку своєї цивілізації, шляхом розвитку рільництва та існування міст, у яких саме цивілізація твориться. Вона винайшла, як одна з перших цивілізацій, клинове письмо, чотириколесний віз, методу витоплювання металів, обрахування часу обороту Місяця навколо Землі та цотний запис музичних мелодій, про який ми згадували вже на початку. Дальший розвиток цивілізації продовжували наступні пришельці до Месопотамії, ассирійці, вавилонці, аккадійці, халдейці та геттити.

Останнім етапом нашої подорожі в минуле буде подорож до Міляно, столиці Льомбардії, де видатний мистець Ренесансу, Леонардо да Вінчі намалював фрескою в їдальні манастиря Санта Марія Делля Ґрація свою славетну „Останню вечерю", в роках 1494—1497. Від цього часу проминуло майже п'ять сторіч. Звичайно, так довгий час витиснув на ньому свій слід у виді забруднення, дії плісні, вологости, недбайливости ретушерів та браку кваліфікацій у попередніх реставраторів цієї картини.

Щойно декілька років тому, італійський уряд вирішив цей геніяльний фресковий живопис докорінно відновити найкращими спеціялістами Італії. Наперед усунуто нагромаджений віками порох, який виявив цілий ряд помилок, зроблених попередніми реставраторами на цьому архитворі. Відкрито між іншим, що темні вікна за постатями Ісуса та 12-ох апостолів становлять в дійсності мистецько ткані ґоблени, а помаранчеві скибки, які не можна було досі помітити на образі віками, з'явили-

(Закінчення на стор. 4)

Осип Труш

ПЕРШІ НАСЛІДКИ БАЛКАНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

Виявлене безсилля Західньої Европи стримати сербське „етнічне чищення" супроти мусулманського населення Боснії і Герцеговини приносять перші негативні наслідки, які будуть мати далекойдучі впливи на формування економічно-політичних взаємин не тільки в Европі, але рівночасно в гльобальному значенні на міжнародній арені Сходу і Заходу.

Ми є свідками цього, що геополітична позиція Европи стала на роздоріжжі і сьогодні немає таких державних мужів, які б на рівні з Черчілем, деҐолем чи Аденавером могли б своїм авторитетом, досвідом, політичним знанням і візією вплинути на дестабілізацію процесу упадку цих прикмет, які були підставою европейської культури й цивілізації. Так склалися обставини, що сербська брутальність виграла й знівечила будь-які заходи роз'єднаної Европи зробити в себе вдома порядок і зліквідувати масакру невинних дітей, жінок і старців мусулман, де включені і наші українські жертви нового голокосту. Рівночасно під оцим оглядом з боку ЗСА також не зроблено жадних конкретних заходів, щоб очолити коаліцію західніх держав, започатковуючи сильні економічно-військові санкції і акції, та примусити сербів, як рівно ж хорватів до підписання мирних угод тим самим зліквідувавши балканську трагедію.

Коли ми напочатку згадували про негативні наслідки цієї трагедії, то ці наслідки можна бачити наявно у двох аспектах, а саме; моральна деґенерація Заходу і реакція мусулманського світу до подій у Боснії. Якщо будемо говорити про моральну сторінку цього конфлікту, то ледве чи можна під сучасну пору ставити ставку чи надію на будь-яку допомогу з боку Заходу. Його нерішуче й захитане становище вже нікого не переконує. Ба щобільше, його кволість зайняти рішуче становище дає всяким політичним шарлятанам зелене світло, що можна робити різні надуживання брутальної сили, бо немає такого політичного фактора, який притягав би їх до відповідальности за заподіяні надужиття терору супроти безборонних жертв Ось недавно прийшли вістки, що Ірак приготовляється до наступу на курдів і своїх співгромадян шіїтів, щоб застосувати до них „етнічне чищення". Це тільки початок, а треба бути приготованим на те, що це буде повторюватися у різних частинах земної кулі. Прицьому не забуваймо про свою сусідку Росію, вона бо має також імперські пляни, коли з таким ентузіязмом обороняє й допомагає сербам, а все це результат цього, що не дипломатичним шляхом розв'язуються проблеми міжнародних конфліктів, а дається нагоду диктаторам застосовувати терор і брутальним насильством наладнувати політичні конфлікти. Одне слово, світ повільно котиться до безправства й засобів насильства над тими, що не мають змоги себе захистити.

Коли будемо говорити про мусулманський світ, то його становище найкраще з'ясував савдійсько-арабський амбасадор у Вашінґтоні у цілій сторінці недільного числа „Ню Йорк Таймсу" з 30-го травня ц. р. Там він вияснив ЗСА і Заходові про арабське становище, яке вони заняли в обороні змасакрованого мусулманського населення Боснії. Це є наявний показник чого можуть очікувати ЗСА і Европа від арабського світу, а воно добра не віщує.

Нав'язуючи до сказаного, бажаємо звернути увагу на українські справи, які безпосередньо пов'язані з балканською трагедією. І тут хочемо згадати про справу Криму, де тепер ведуться суперечки між українцями, росіянами і татарами. У ході цих суперечок виринає на денне світло цікаве явище, куди ведуть ці суперечки. А особливо, хто буде рішати долю Криму і до кого він буде належати у близькій майбутності. Очевидно українці твердять, що історично Крим належав колись і був територіяльно і в державному розумінні частиною України і таким його треба уважати далі. Однак Росія має свої версії і ствердження, що мовляв це їхня територія, бо більшість сучасного населення Криму — це росіяни, як імперська політика Росії їх там насадила, виселюючи силою татарів поза його межі. Але в татарів нуртує два підходи до цієї справи. Одні твердять, що вони бажають бути з Україною, а друга частина хоче мати самостійний Крим. Якщо брати до уваги останні оцінки західніх спостерігачів, то справи набирають дещо іншого характеру. Беручи в рахубу, що татарське населення Криму має постійний при-

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Шевельов

ХАРКІВ ФЕСТИВАЛЬНИЙ І ХАРКІВ НА ЩОДЕНЬ

III

Приємно було зустрітися знову з власником видавництва „Проґрес" Валерієм Анісімовим. І познайомитися з власницею видавництва „Око" Іриною Піменовою. Про Анісімова я вже писав у „Свободі". Справи його йдуть, видно, непогано. Символічно, він збирається переїздити з підвалу на горішній поверх. Спеціялізується він на ілюстрованих дитячих книжках. Його „Українські народні казки" у вигляді „коміксів" готові йти до друку. Проєктом коміксів з поважних речей потішило мене теж видавництво „Око". Тут це має бути історія княжої України. „В „Оці" має побачити світ і „Збірник Історично-Філологічного Товариства" — про нього тут уже була мова. „Око" виглядає на видавництво широкого розмаху. Як і „Проґрес", воно двомовне.

Може читачеві трохи нестравно виглядає цей перелік, але він потрібний, щоб показати розмах харківського культурного життя. Тож мушу згадати ще про два музеї харківські, з якими ми вже старі друзі. Літературний музей гостив мене всім колективом. У них тепер маленька виставка до сторіччя з дня народження Миколи Куліша, за яку вони сперечаються. Зверталися вони там і до мене виступити в ролі арбітра, від чого я ухилився. Від Друзів Харкова на спілку приватно з М. Коцем вони дістали тепер комп'ютер, і дуже вони ним тішаться. У мистецькому музеї я знайшов дещо відсвіжену експозицію. Показали вони кілька виставок — від сучасного китайського мистецтва до Павла Тайбера, харків'янина, маляра з власним — і модерним — стилем. Сум стояв у великих сірих очах директорки музею Валентини Мизгіної, — бо музеєві пропонували купити чималу збірку картин новітнього українського малярства, але музей купити її не зміг, бо не мав таких грошей (25,000 дол.). І пішла та збірка десь-кудись геть...

Говорячи про Мистецький музей, не можу не згадати, що росте в місті кількість приватних комерційних ґалерій, з картинами на продаж. Я бачив їх три, кажуть, що є їх більше. Теж добрий знак. Хтось же ті картини купує!

Не хочеться мені говорити загальниками. Але це не тільки загальник, а таки правда, що український культурний Харків росте, росте бурхливо, задихаючися часом у своїх трудних і на перший погляд нерозв'язних проблемах, шукаючи зайвої копійки, хапаючися за соломинки, часом виринаючи, часом потопаючи. Він болюче потребує допомоги — і моральної і матеріяльної — грошима, комп'ютерами, буквально всім. Намагаються подавати її Друзі Харкова в Америці, не вимагаючи ніяких ідеологічних пристосувань і партійних присяг. Але єдине джерело надходжень до Друзів — пожертви від українців Заходу. Друзі Харкова знають — ви, шановний читачу, допомагали нам торік і позаторік, але ми знов і знов кличемо і простягаємо руку до вашої руки — ставайте в лави Друзів Харкова. Харків був, є і буде великим українським центром. З вашою щедрою допомогою, читачі „Свободи", американські та інші Друзі Харкова.

Приймаємо пожертви малі й великі, але просимо спромогтися на найбільшу, на яку вас стане. Чеки просимо виписувати на Kharkiv Fund адресу Self-Reliance (New York), 108 Second Ave. New York, NY 10003.

Листування просимо спрямовувати на адресу Friends of Kharkiv c/o Educational Council. P. O. Box 391, Cooper Station, New York, NY 10296—391. Ініціятивна група складається (за абеткою) з таких осіб: Мар'ян Коць, Оксана Соловей, Євген Федоренко, Юрій Шевельов.

Наближаючись до кінця, — кілька слів про моє найстаріше і найновіше знайомство в Харкові — Книгозбірню ім. Короленка. Найстаріше — бо ще в молодечі роки я тут провів не один день у читальній залі. Це ж одна з найбільших бібліотек України, вона налічує мільйони й мільйони книжок. На вечір столи зсувалися, крісла розставлялися рядами, і відбувалися камерні концерти, найкращі в Харкові. Там я теж провів не один приємний вечір. У повоєнні роки за головним будинком виріс будинок книгосховища, хмародряпного типу. Цю бібліотеку мого юнацького життя я відвідав тепер після того часу вперш, познайомився з завідувачами кількох відділів і з директоркою всієї книгозбірні Лідією Незнамовою. Бібліотека сильно потерпіла в совєтські роки. Вилучено тисячі книжок. Усю роботу русифіковано. Навіть український відділ перейменовано на відділ краєзнавства! Тепер книжки переносяться з таємних фондів. Краєзнавство зведено до його питомої функції. Співробітники вивчають українську мову, хто радо, хто ремствуючи. Але так чи так, книгозбірня потребує допомоги.

Коли я питав їх, чого вони найскоріше потребують, відповідь від кожного, зокрема й від Незнамової, була — Енциклопедії українознавства, торонтського видання. Хто з читачів „Свободи", з Друзів Харкова допоможе нам допомогти бібліотеці?

І вже зовсім наостанку. Я порівнюю свої перші відвідини Харкова тепер, у роки незалежної України. Тоді я там нікого не знав. Усі двері були зачинені. Тепер я в Харкові маю сотні друзів, і їхні двері розчинені мені навстіж. Так, ми — Друзі Харкова, але вони всі — друзі мої і моїх колеґ з ініціятивної групи. Люди всіх віків. Ось Ярослава І., 12 років і її брат Богдан, п'ять років. Як радо вони мене вітають, коли їхні батьки розчиняють мені двері: а ось група, що складається з Євдокії Вербицької, Юрія Полтавцева, колись мого гімназійного товариша і Романа Черкашина, вірного і тепер останнього актора ще Курбасового „Березоля". Як скласти їх (з дружинами) і мій вік, це буде цифра порядку 500 років! І ми теж добрі друзі. Не кажу вже про всіх між Богдановим і Черкашиновим віком. Бо нас єднає місто, наш Харків. Усіх нас спільно.

Ніхто з Ініціятивної групи Друзів Харкова за свою працю, часом і дуже обтяжливу, не дістає ні цента. Але моя гойна заплата — це, власне, ті відчинені двері до мешкань моїх співхарків'ян.

Гостина в честь амбасадора України в Чикаго

Перед собором свв. Володимира і Ольги (зліва): проф. В. Маркусь, Зоя Олійник, генеральний консул А. Олійник, амбасадор О. Білорус, Л. Білорус і інж. С. Личик.

Недавно, у днях від 29-го квітня по 2-ге травня, гостював у Чикаго амбасадор України в ЗСА Олег Білорус із дружиною Ларисою. Прибули вони до нашого міста на запрошення Товариства Приятелів Генерального Консульства України. В часі свого перебування гість відбув кілька офіційних зустрічей. В четвер, 29-го квітня, був він гостем у Нортвестерн університеті, в Школі управління підприємствами ім. Келлога. Саме в тому часі в Еванстоні (передмістя Чикаго), перебувала гокейова дружина юнаків з Києва. Амбасадор О. Білорус був присутнім, коли юнакам символічно передавали ключі до міста, промовив до них кілька слів і це підкреслила чикагська газета „Чикаго Трибюн".

У п'ятницю, за стараннями адвоката Юліяна Куляса, член Президії Товариства Приятелів Консульства України, відбувался офіційна гостина амбасадора у посадника міста. В суботу вранці, на запрошення генерального консула України Анатолія Олійника, член Управи Товариства Приятелів Консульства України та члени Комітету бенкету-бенефісу зустрілися з амбасадором і його дружиною на спільному сніданку в готелі „Чотири пори року". В суботу вечором відбулась кульмінаційна точка програми гостювання амбасадора О. Білоруса в Чикаго, себто влаштований на його честь, бенкет-бенефіс. Імпрезу цю, що відбулась у Культурнім Осередку при соборі свв. Володимира і Ольги, відкрила співголова Комітету Галина Траверса, о. парох Іван Коротець, як господар дому, поблагословив трапезу. Після добірної вечері, що її зготували невтомні добровільні працівниці Осередку, голова Товариства Приятелів Консульства д-р Дарія Маркусь представила амбасадора О Білоруса і попросила його до слова. У своєму слові амбасадор коротко зреферував сьогоднішню економічно-політичну ситуацію в Україні. З черги Орися Кардосо, друга співголова Комітету, представила й попросила до слова генерального консула А. Олійника, який у короткому зверненні дякував діяспорі за співпрацю у розбудові дипломатичної сітки Української Держави у ЗСА. Опісля відбулась весела забава при звуках оркестри „Веселі Часи". Баль цей втішався успіхом завдяки великому вкладу праці Комітету, до якого, крім згаданих співголів, належали М. Ожга, Д. Гірняк, У Гриневич, Т. Литвинишин, О. Крушельницька, Н. Павлюк, Т. Кузич, О. Попович. Також слід відмітити працю д-ра Д. Маркусь і інж. Д. Ярошевич, які виготовили програму, що включала список усіх жертводавців на фонд консульства.

В неділю, 2-го травня, ранком амбасадор О. Білорус відвідав українські церкви. О год. 1-ій по полудні відбулася його зустріч з українською громадою міста Чикаго. Програмою проводив інж. С. Личик, член президії Товариства Приятелів Консульства. Д-р Д. Маркусь, відкриваючи зустріч, звернула увагу на те, що саме на днях (5-го травня) припадає перша річниця значної події, коли д-р О. Білорус став першим в історії амбасадором України до ЗСА. У своїй доповіді д-р О. Білорус застановився над історичною ситуацією, що в ній знайшлася Україна сьогодні. Ось коротко головні його думки цієї застанови: ситуація України на сьогодні дуже складна, але народ розуміє, що треба вкласти багато важкої праці, серед нелегких обставин, щоб забезпечити державі майбутнє. Відрадним є той факт, що теперішні наші лідери втішаються назагал довірям серед народу. Романтичне піднесення, що запанувало було після проголошення незалежности півтора року тому, закінчилося й нам треба дивитися у вічі реальності. А реальність — складна і несприятлива, але не безнадійна. Помилки допустилися державні власті України, не увівши відразу своєї валюти й не закривши державних кордонів, але було це зроблено на підставі сподівань на економічну співпрацю всіх колишніх республік Совєтського Союзу. На жаль, ці сподівання не виправдалися. Росія вдалася до економічного тиску супроти України, який насправді є тиском політичним. Навіть найбільш демократично наставлені особи серед російських лідерів не можуть погодитися із втратою України. Західні чинники схильні бачити Україну тільки під кутом ядерного озброєння, що є неприйнятним для України, яка змагає до міжнародної співпраці у всіх ділянках життя. Та щоб стати повноцінним партнером у своїх сусідів-союзників, і західніх держав, Україна мусить розвивати свою економіку, бо в міжнародних зв'язках рішальним моментом є економічні інтереси. Він особливо старається переконувати провід Америки в тому, що Україна, яка сьогодні бореться за своє існування, має величезний економічний потенціял і що в інтересах західніх держав є помогти їй цей потенціял розвинути.

По закінченні доповіді амбасадор відповідав на питання зі залі. На закінчення зустрічі членки комітету перевели виграшу лотерії, яку вони дуже вміло зорганізували для придбання додаткових фондів на цілі консульства. Виграші включали картини визначних українських мистців, „вікенди" у першорядних готелях, а також летунський квиток Чикаго—Київ.

Оксана Роздольська

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

СВЯТОСЛАВА ГОРДИНСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу, 19-го червня 1993 р. о год. 7:45 ранку, в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. і в понеділок, 21-го червня 1993 р. о год. 8-ій ранку в церкві Пресвятої Евхаристії в Торонто, Канада.

РОДИНА

Героїзм...

(Закінчення зі стор. 2)

старого способу думання буде вимагати ще років витривалої, постійної і цілеспрямованої праці. Нам конечно потрібно закріпити почуття самопошани і здорової національної гордости. Наше історичне нічим не оправдане почуття меншевартости віддзеркалилося навіть в українських народних піснях. Під час Першої світової війни була популярною у нас пісня, котра звучала приблизно так: „Іване без роду, Іване без долі, куди не ходив ти, куди не блукав... „Хотілося б вірити, що ця риса нашого характеру вже давно затратилася. Та чи дійсно так?

· Київське радіо передавало 16-го травня цього року цікаве інтерв'ю із ректором Київського Педагогічного Інституту ім. Драгоманова. Інститут запровадив програму навчання усіх предметів українською мовою. За два роки навчання молоді випускники гарно засвоїли українську мову і методику навчання шкільних предметів українською мовою. На жаль, ці самі випускники, отримавши свої перші учительські призначення почали розмовляти із учнями російською мовою. Де причина такого стану. Чи винуваті тут російські шовіністи, чи може наша рабська вдача?

Почуття самопошани і національної гордости також вимагає, щоб наші державні мужі ясно і недвозначно вияснювали громадянам, де, у чому криється наше лихо. Замість ясного ставлення справи, часто чуємо діялектичні викрутаси, щось в роді: „...а це у нас складне питання". Щоб багато не розписуватися, наведу тільки два приклади. Протягом двох років уряд Фокіна робив усе можливе, щоб економічно послабити Україну. З України в Росію майже безперервно їхали без жодної контролі тягарові поїзди наладовані різним добром. Чи в наслідок цього Росія виявила добру волю, доставляючи Україні оливу по зниженій ціні. Ні, вона вимагає, щоб Україна платила її за сибірську оливу американськими долярами. Так чому тоді не вимагати, щоб Росія платила Україні долярами за частину дібр колишнього Союзу, які вона собі присвоїла. Українські колишні партократи пішли навіть так далеко, що в серпні минулого року постаралися, щоб Київська область підписала торговельну угоду із „містом-посестрою" Москвою, щоб доставляти Москві харчові продукти з України.

Державницьке думання і поступовання вимагає не тільки того, щоб закріпити добросусідські відносини із усіма сусідами України, але в першу чергу того, щоб закріпити і зміцнити свою власну державу. Осягнувши ідеал незалежної України треба ще багато праці, жертвенности і сили, щоб не розтратити і не „розбазарити" важко здобутий ідеал, за котрий заплатили кров'ю, а навіть і життям сотні тисяч найкращих українців.

Талановитий гравюрист зі Львова

Народився Михайло Барабаш 20-го серпня 1952 року в селі Водники Пустомитівського району на Львівщині. Фаху навчався в Українському Поліграфічному Інституті у Львові (у відділі графіки).

М. Барабаш.

Працює викладачем Львівського Училища Прикладного Мистецтва ім. Івана Труша. Член Спілки художників України. Учасник багатьох обласних, республіканських та міжнародних художніх виставок.

Михайло Барабаш — віданий і послідовний майстер обрізної та торцевої гравюри. Уже багато років, не зважаючи на несучасність цієї техніки, не залишає художник обраного уподобання. Він не вдається до чисто зовнішніх технічних ефектів. Його творчість спокійна, наче правдива і щира розмова. Очевидно, саме тому знаходить поціновувачів свого мистецтва не лише в Україні, але й за її межами.

„Львівська загадка", „незбагненний феномен", „таємниця Львова", як тільки не називають історики, мистецтвознавці, письменники отой неповторний, сказати б, архітектурно-емоційний кольорит, що ним позначено це старовинне місто: „Як на мене, то по-справжньому збагнути його можна, лише трансформуючи через душу", своє художнє осмислення „феномену" пропонує і М. Барабаш.

Найбільш відомі його графічні цикли „Віхи історії Львова". Впевнене авторське письмо, історична достовірність а, головне, цікаве образно-асоціятивне вирішення, роблять ці графічні аркуші помітним мистецьким явищем. До теми прийшов не випадково. Довго наполегливо працював у фондових колекціях львівських музеїв, знайомився з пожовклими матеріялами архівів. Було перебрано сотні старовинних гравюр, забутих ескізів.

Його образний світ не переобтяжений химерними сентенціями, думка не плутається в підступному павутинні хворобливих рефлексій, техніка позбавлена сумнівних витонченостей. Автор шукає так потрібну нині людству гармонію (втрачену через безтурботність і байдужість). Проникає в зв'язки історичних епох, суспільних періодів і культурних пластів.

Старовинний Львів... Неповторність архітектурних ансамблів і споруд... Так усе це є у його творах. Та найважливіше для художника — це дух часу, регенерація історичної пам'яті народу, пробудження совісти кожного з нас. Поновлення усього сущого через самоочищення, самозречення від вартостей тимчасових. Його храми, кам'яниці, замки, ансамблі, площі — творіння предків наших — це не епоха, що відійшла. Це те, що поряд з нами, в нас самих. Не дбаючи про свою минувшину, руйнуємо майбутнє. Позбавляємо дітей своїх володіння скарбом. З аркуша в аркуш переходить віра в торжество розуму, доброї волі, творчої наснаги людини. У перемогу гармонії рукотворного і природного. Щоб так творити, треба було сприйняти ту енергію духових культур (у місті поряд жили представники різних народів), що не тільки попелом залягли на споді пам'яті ґрунту, але й жевріли в ньому, розбурхати їхні затаєні можливості, викликати до життя.

Урбаністичні пейзажі М. Барабаша створені в техніці монотипії та пастелі — своєрідні ліричні роздуми, настроєві спомини. Кам'яне громаддя середньовіччя, наче за помахом чарівної палички оживає, виповнюється незбагненним львівським колоритом. А ще — тихою мелодією смутку, теплом напівстертих в пам'яті асоціяцій. Оптична творчість кольорів, гра тонів і напівтонів викликають особливі враження від передачі сонячних відблисків і сутінків надвечір'я, місячного сяйва та світла старовинних ліхтарень.

Є у М. Барабаша і своя Франкіяна. Проникливa, самобутня. Тут і образ великого Каменяра, і Франкові місця на Львівщині. З року в рік вона поповнюється новими творами.

Цикл гравюр „Звенигрод стародавній" виник знову ж таки, від пристрасті М. Барабаша до старожитностей. Відкрите археологами городище поблизу села Звенигорода на Львівщині, викликало новий потік мистецьких зацікавлень художника.

Серія графічних творів „Реквієм" — тема голоду в Україні 1932—33 років, над якою працює мистець останнім часом, мабуть, не залишить байдужим нікого.

Автор вдало знайшов адекватну художню форму для того, щоб передати глибокі переживання, що їх викликає одна з найбільш трагічних сторінок історії українського народу.

Віктор Пялинський
м. Львів

Р. S. Тому два роки М. Барабаш мав виставку в Ню Йорку. Приятелі його кажуть, що він вибирається до ЗСА цього літа.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1993 р.
Пассейк, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. Т-ва ім. Т. Шевченка о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Є важливі справи до полагодження. Просимо взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рекр. секр.

Округа...

(Закінчення зі стор. 1)

звітував її голова Мирослав Троян і ствердив, що каса проваджена точно й всі приходи й розходи потверджені квітами. Контрольна комісія переглянула все діловодство й ствердила, що Управа працювала бездоганно.

Після дискусії над звітами М. Троян дав внесок уділити уступаючій Управі вотум довір'я.

Приступлено до вибору нової Управи на 1993-94 рік і її вибрано в такому складі: голова — В. Василенко, секретар — Т. Сливінський, касир — Г. Діна, заступник голови — Ірена Олійник; Контрольна комісія: М. Троян, В. Глова і С. Михайлишин; вільні члени: Ігор Гайда, Дмитро Стець, Стефан Тарасюк, Василь Романишин, Осип Гладун ,А. Платош; почесний голова — проф. І. Телюк.

Проф. В. Лучків говорив про кількість приєднаних членів за 1992 рік, про трудноші приєднування нових членів та про їхні суми забезпечення. Звернув увагу, що Округи повинні відбути свої річні збори до кінця березня. Говорив про секретарські курси на Союзівці, заохочував присилати надійних молодих людей.

Округа за 1992 рік приєднала 52 нових членів на суму забезпечення 234,000 дол. Назначена квота 60 нових членів була виконана на 87 відс., за що передав чек 104 дол. Він вклав багато труду в приготовлення цікавого матеріялу у формі таблиці і діяграм. Він рівнож заторкнув організаційні здобутки не тільки Округи, але УНСоюзу в цілості. Проф. Лучків відтак передав нагороджену грамоту Т. Сливінському за заслужену працю для УНСоюзу. Він згадав про стипендії для студентів, сказав що УНСоюз є дуже стабільною забезпеченевою організацією, як рівнож про відновлення союзового персоналу, а також не поминув Союзівки: Витрати Союзівки великі бо перебудовується, щоб заохотити молодь на перебування на Союзівці. Відносно допомоги Україні УНСоюз не дає її в приватні руки, а підтримує фінансово проєкти більшого маштабу.

В. Лучків заторкнув справу нового статуту, стверджуючи, що над ним інтенсивно працює комісія, очолювана заступником голового предсідника д-ра Нестора Олесницького.

І. Телюк, в справі статуту звернув увагу відносно директорів. На його думку рада директорів не є побажана, бо тоді УНСоюз не буде братським допомоговою організацією, а комерційною. С. Тарасюк забрав слово відносно професійних продавців, а також в справі курсів нових секретарів. М. Троян і В. Глова також коментували справу професійних продавців.

Після дискусії приступлено до пляну праці Округи. Головною точкою є придбання нових членів, святкування 100-ліття щоденника „Свобода" і УНСоюзу. Рішено ювілеї „Свободи" й УНСоюзу відсвяткувати разом. Також заплановано поїздку автобусом в День Батька на Союзівку.

Слово у справі пляну праці забирали: І. Телюк, О. Гладун, Лучкань, Тарасюк та інші. Рішено 100-літній ювілей відзначити в столиці стейту Гартфорді бенкетом і малою мистецькою програмою в Українському Народному Домі. Святкування назначено на квітень 1994 року. Голова ювілейного комітету проф. І. Телюк просив назначити по два члени з відділів до комітету. В. Василенко й О. Гладун займуться автобусовою поїздкою цілої Округи на Союзівку в День Батька.

Перед закриттям Лучкань звернувся з проханням піддержати фінансово українських спортовців на Олімпіяді.

Поновно вибраний голова Округи В. Василенко закрив збори і попросив присутніх на перекуску.

У зборах взяли участь представники дев'ятьох з усіх 14 відділів Округи.

Вклад...

(Закінчення зі стор. 1)

— Я саме привіз п'яту книжку вже готову, яка призначена на літо для учнів початкових шкіл, а це „Зелена неділя". Два інші букварі, як теж ці підручники, які згадуєте, появляться до нового шкільного року.

— Скажіть, чи це задовільнить потреби шкільництва в Україні?

— Розуміється, що в ніякому разі. Це дуже скромний початок у праці українського шкільництва, але тут питання не лише підготови підручників але й їх видання і поширення. Завдяки ККДУ ми маємо вже відповідне поліграфічне обладнання для друку, але не забуваймо, що папір постачає Росія, а з поширенням підручників також не йде легко. Хотілося б якнайшвидше все перевести, але є постійні перешкоди. Треба рівночасно ставати на ноги і економічно і духово-культурно. Вкладання в освіту і науку це вкладання в ріст держави. Я б хотів, щоб це зрозуміли інші міністри нашої держави, але на жаль, так не є. Пригадуєте, що сказав колись Бісмарк? „Дайте мені 2,000 добрих учителів, а я вам збудую державу".

— Як ви вже покликались на Бісмарка, скажіть, як стоїть справа саме із добрими вчителями.

— Ми мусимо їх „перевчувати" рівночасно із учнями. Переучення учителів у національному дусі мусить іти поряд із учнями, а це важко. Уявіть, сьогодні маємо лише єдиний журнал для вчителів, це „Українська мова та література в школі", а ось вам список вісьмох журналів, які необхідно заснувати при Міністерстві Освіти України. У списку і журнал про фізико-математичні дисципліни і природознавство, і географію, і іноземні мови. Всі ці дисципліни сьогодні викладають лише на підставі російських підручників. Алє, на жаль, ми досі не здобули згоди Кабінету Міністрів України і це лише пляни, які чекають здійснення. Ось вам на доказ наших задумів копія проголошення конкурсу на оригінальні національні підручники для загальноосвітніх шкіл вищих кляс і ККДУ обіцяє для переможців конкурсу грошеві нагороди. Все це однак ще мало.

— А як представляється справа у вищих учбових закладах? Та ж це необхідна ділянка, де всі виклади також мусять провадитись українською мовою.

— Міністерство Освіти України видало відповідне звернення до ректорів вищих навчальних закладів щодо створення до початку шкільного 1993-94 року україномовних катедр і вивчення змісту українознавчої освіти відповідно до указу ч. 123 з 7-го вересня 1992 року про мови в Україні, але це дуже складна проблема при браку підручників та спеціяльних технічних наук. Як воно виявиться на практиці побачимо, бо в загальному зміни, які заходять в нашій молодій державі не є на користь освіти. Ось, як бачите, важко виконувати на практиці накази. Але тепер вже є для вищих учбових закладів обов'язкові іспити з української мови і це вже повинно зараз позитивно позначитися. Також позитивним є те, що Уряд України виділив тепер 1,000 стипендій на науку для громадян України.

— Приємно мати в руках Вашу летючку про „Національну освіту України" українською та англійською мовами та ще і в кольорах — це справді знаменитий пропагандивний матеріял, який можна тут у нас використовувати. А як в Україні тепер з наукою англійської мови у школах?

— Бачите, дуже важко дістати учителів англійської мови, хоча можна почати її вивчати від 1-2-ої кляси.

— Отже щастя, що вже другий рік наші добровольці ідуть викладати англійську мову в Україні ,хоча це навчання призначене для старших і не конче учителів.

— Але і це добре. Ми справді вдячні українській діяспорі, що старається так багато нам допомогти в ділянці освіти. Наша співпраця конечна і це, як на відтинку навчання, так і видавання підручників. Ми створили Фонд Розвитку Освіти в Україні і хоча старасмося самі якнайбільше дати, участь діяспори у поширенні цього фонду сприй матиметься з великою вдячністю. Про це буду говорити на кожному місці, хоча розумію, що це парадоксально, що діяспора мусіла допомагати Україні, саме в ділянці освіти.

— Може українці діяспори, які з таким трудом стараються втримати українську мову серед молодшого покоління, найкраще розуміють потребу українізації шкіл та освіти в молодій нашій державі, бо чи українські школи і українська мова вже панівні у вас?

— На жаль і тут не є добре. Українських шкіл зараз катастрофічно мало і це образа для нашої держави. Правда, видано наказ, що мережа українських шкільних закладів повинна відповідати населенню, але ось, наприклад, в Донецькому є одна українська школа, а мало б бути їх 50 відс. В інших областях краще, але далеко ще не так як треба і це наша найбільша болячка. А тим часом дитина — це частина національного капіталу і про цю частину слід нам усім спільно якнайбільше дбати.

Подорож...

(Закінчення зі стор. 2)

ся раптом на ньому на олив'яних тарілках.

Врешті борода Симеона, останнього апостола, що сидів на правому боці стола, була в дійсності набагато коротша ніж на оригіналі. Виглядає, що вона „виросла" на цій картині у висліді недбайливого ретушування. На думку мистецького експерта, Карла Бертеллі, реставрація „Останньої вечері" буде в найблизчих тижнях завершена та віддана публіці до огляду.

Перші...

(Закінчення зі стор. 2)

ріст молоді, тоді коли росіяни й українці його не мають, а крім цього, після розвалу СССР повернулося в Крим поверх 250,000 колись виселених насильно висококваліфікованих татар і постійно ведена татарськими організаціями пропаганди між своїми співгромадянами на всіх територіях колишнього СССР, щоб повертатися у Крим, то це наглядний факт, що вже за кілька років татари будуть мати переважаюче число свого населення в Криму. Це ще не було б великою трагедію для України, однак є щось інше, що повинно звернути нашу увагу на питання майбутнього Криму. Нині поважні впливи має на татар Туреччина, яка втримує й старі зміцнює дружні зв'язки з ними. Крім цього не тільки Туреччина, але ряд сусідніх мусульманських країн має на татарське населення великий притягаючий ефект, який постійно зростає в обличчі російської політики на Балкані, яке впливає на постійне зближення татар до мусульманського світу. І хоч Україна не має жадного негативного відношення до цих подій, а навпаки була одна з перших, яка вислала свою військову частину на оборону населення Боснії, то це справи на багато не змінює, бо татари своєю релігією і культурою є таки ближчі мусульманському світові і це буде для них рішальне.

Тому треба нам пам'ятати, що розв'язка кримської проблеми надто склад на до наладнання, а балканська трагедія це більш ускладнює ситуацію.